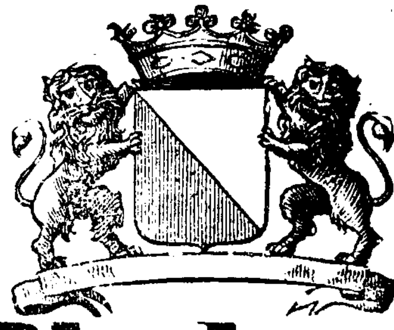
A. 1858. N°. 260.

WOENSDAG 3 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

In een bijvoegsel leveren wij heden de diskussiën die in den gemeenteraad over de spoorwegzaak hebben plaats gehad, en over 't adres dienaangaande, dat we Maandag in een bijvoegsel hebben medegedeeld. Deze beraadslagingen verdienen zeer de belangstelling.

Gaarne hadden wij die diskussiën eerder geleverd, doch de late terugontvangst van eenige proefstukken heeft ons dat *onmogelijk* gemaakt. Spoed te maken, waar men van velen afhangt, schijnt bijna ondoenlijk.

KENNISGEVING.

Ter kennis van de daarbij belanghebbenden wordt gebragt, dat op Dingsdag den 9. November 1858, des namiddags ten één nre, ten Stadhuize zal plaats hebben de openbare uitloting van een gedeelte der gevestigde schulden ten laste der stad Utrecht, aflosbaar in- en over 1859.

Utrecht, den 2. Nov. 1858.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RÖMER.

UTRECHT 3 November.

Onze Finantien.

III.

Wanneer wij, op het voetspoor der Regering, de in de laatste jaren zooveel besproken vraag weder behandelen, welk stelsel, dat der *direkte* of *indirekte* heffingen, voor de gemeenten het beste is, dan komen wij tot het geheel tegengestelde resultaat, waartoe zij bij hare tegenwoordige wetsvoordragten gekomen is. Wij gelooven, dat de direkte heffingen, om in de plaatselijke behoeften te voorzien, door de woorden en den geest onzer Staatsinstellingen als het ware zijn aangewezen. Het is meermalen gezegd en bewezen, dat de druk der akzijnsen of verbruikbelastingen vóór 1848 niet gelegen was in de algemeene of Rijksbelastingen, maar in het schromelijk misbruik, dat de plaatselijke autoriteiten van het stelsel der opcenten, daarop voor plaatselijk gebruik te heffen, gemaakt hebben. Daaraan wilde de Grondwetgever van 1848 een einde maken: hij wilde voor de toekomst eenen anderen toestand scheppen: En art. 142 huldigde dat, in het beginsel, „dat de wet „algemeene regels ten aanzien der plaatselijke belas„tingen zou geven", en in die, nadere omschrijving „dat zij den doorvoer en den uitvoer naar en in„voer uit andere gemeenten niet belemmeren zouden." De wet van 5 Julij 1851, Staatsbl. No. 85, is gekomen, om die nadere regelen te geven. Zij huldigde een gemengd stelsel van heffingen; maar inkrimping der verbruiks belastingen, uitbreiding van het stelsel der direkte belastingen ligt aan verschillende harer bepalingen duidelijk ten grondslag. Zie slechts de verpligte rangregeling in art. 240 voorgeschreven, waarbij *direkte* belastingen tot een zeer verhoogd bedrag op den voorgrond staan: zie de bepaalde afschaffing van sommige gemeente akzijnsen, als die op zout, zeep, aardappelen, varkensvleesch en schapenvleesch, en het verlof, om daarvoor direkte belastingen in de plaats te stellen (art. 249, 244 enz.): zie vooral ook de vrees des wetgevers, voor de belemmeringen, die uit de heffing van plaatselijke verbruikbelastingen voor het onderling vrije verkeer zouden voortvloeijen, in de afschaffing der poortgelden (art 254), in de bepaling, „dat het verbruik „der voortbrengselen van andere gemeenten niet „hooger belast zou worden dan dat der eigene voort„brengselen van de gemeente" (art. 248), eindelijk in de herhaling van het grondwettig voorschrift, „dat plaatselijke belastingen den doorvoer, den uit„voer naar en invoer uit andere gemeenten niet „zouden mogen belemmeren" (art. 237). Waarlijk de bedoelingen, de geest onzer staatswetten sedert 1848, schijnen in deze niet twijfelachtig! De Gemeente-Besturen hebben dan ook dien weg ingeslagen, en de zwarigheden, waarin thans velen verkeeren, zijn eigenlijk geen direkte gevolgen van de toepassing dier beginselen van de Gemeente Wet. Deze ontsproten uit de ondoordachte greep, die een vroeger Minister van finantien in het stelsel der rijksgeldmiddelen deed, waardoor de eerste aanleiding werd gegeven, om de verwezenlijking van de denkbeelden in de Gemeente Wet neergelegd, tegen te houden. De afschaffing van de Gemaal-akzijns, als Rijksbelasting, door de meeste Gemeente Besturen terstond ook op de plaatselijke heffingen van dat middel toegepast, moest tot moeijelijkheden voeren, moest de verhouding tusschen direkte en indirekte belastingen *te veel* en *te plotseling* verbreken, moest de direkte heffing daardoor minder welgevallig maken. En toch, de Gemeente Besturen deden wel, hierbij het voorbeeld der hooge regering na te volgen. Bij het behoud van het gemaal als eigen middel hadden de ingezetenen elk voordeel der afschaffing gemist, dat hun thans ten goede is gekomen. Of is men reeds vergeten, dat het een wezenlijk voorregt, vooral voor den minder gegoede is, dat men thans volkomen vrij zijn brood kan laten bakken of zelf vervaardigen, 't geen vroeger scherp verboden was? Denkt men niet meer aan de voordeelen, die ook voor den kleinhandel in graan en meel uit die afschaffing zijn voortgevloeid? Zou het niet waar zijn, dat er sedert veel deugdzamer en onder de mindere standen ook veel goedkooper brood gegeten wordt? Wij herinneren dit aan de eeuwige klagers over belastingen, om hun te doen zien, dat die gemeente-besturen (ook het onze) verstandig handelden, die in deze het voorbeeld van den Rijkswetgever volgden. — Dat deze echter toen een verkeerden weg insloeg, blijkt uit de voordragten die konsekwent daarop thans volgen, en die ons voorkomen aanleiding te moeten geven tot nieuwe moeijelijkheden voor de gemeentelijke geldmiddelen, of tot afschaffing van de beginselen der gemeentewet op het stuk der plaatselijke belastingen, en tot hoogst bedenkelijke terugkeer op den ouden weg.

De Regering acht voortaan wenschelijk, „dat het „Rijk zijne direkte belastingen behouden en voor „zooveel noodig uitbreiden of verbeteren zal" en „dat aan de gemeenten de vrijheid worde gelaten, „*welke de Gemeentewet haar schenkt*, door haar de „gelegenheid te geven om de akzijnsen, welke het „Rijk missen kan ten haren behoeve te heffen, „indien zij deze heffing verkiesselijk achten boven „de heffing van eigen direkte belastingen." Wij moeten bekennen deze redenering niet volkomen te begrijpen. Wat toch verstaat de Regering onder *de vrijheid, door de Gemeente-wet*, met betrekking tot plaatselijke belastingen verleend? Eene der hoofdgrieven immers tegen de bepalingen dier wet was steeds het *gemis aan vrijheid* bij den plaatselijken wetgever nopens het punt der belastingen: zijne gebondenheid aan de *verpligte rangregeling?* Overmaat van vrijheid is onder de gemeente-wet in dit opzigt niet te vinden; en het is juist eene harer goede zijden. Wij hebben boven aangestipt, waartoe vroeger die vrijheid gevoerd heeft. Maar men schijnt *thans* aan de Gemeente-besturen *meer vrijheid* te willen geven niet slechts, maar ook de geheele rangorde te gaan verbreken, om de uitbreiding van het akzijnsstelsel aan de gemeenten gemakkelijker te maken. Hiertoe strekken toch de bepalingen van ontwerp 13 tot wijziging van eenige bepalingen der Gemeente-wet rakende de Gemeentebelastingen. In de eerste plaats wordt art. 241 in dien geest gewijzigd, dat het getal der opcenten door de Gemeente Besturen op de grondbelasting te heffen voor de gebouwde eigendommen van vijftien op vijfentwintig wordt gebragt en alzoo met tien verhoogd. Deze wijziging is hier van de zijde der Regering verdedigbaar, omdat zij voor de Gemeenten *een gemengd* stelsel op den voorgrond zet. Zij is echter even als de wijziging van art. 242 in strijd met het hoofddoel der regering, wat het rijksbelastingstelsel betreft. Het grootste punt raakt echter de verandering van art. 246, waar men lezen wil: „Op het gebruik van gedistilleerd kan, vóór alle „andere belastingen, eene belasting worden geheven, „mits die niet te boven ga de grens, bij de bijzondere „wet betreffende den Rijksakzijns op dit voorwerp te „stellen." Hier wordt derhalve de verpligte rangregeling der Gemeente Wet verbroken: hier wordt het geheel aan het goeddunken der plaatselijke autoriteiten overgelaten, of men het stelsel der *direkte* heffingen, door de Gemeente Wet beoogd, zal vaarwel zeggen, en in de eerste plaats weder tot de *indirekte* de toevlugt nemen. De belangen der zedelijkheid en de bevordering der matigheid staan ook bij ons zeer hoog, maar nog niet zoo hoog, om dergelijken maatregel te kunnen goedkeuren. Vooral niet, omdat daarmede nog niet eens het voordeel bereikt wordt, vroeger meermalen betoogd en aangedrongen, om dergelijke akzijns tot een gelijkmatig bedrag over het geheele rijk te heffen. De gemeenten kunnen dien *al of niet* heffen, tot een *hooger of lager bedrag*, naar mate zij kiezen zullen tot het akzijnsstelsel terug te keeren, of wel in den geest der *oude* gemeentewet, niet van het daaraan thans toe te voegen lapwerk, zich aan de *direkte* heffingen te houden. Nog eens, dit is niet de vrijheid, *welke de Gemeente-wet haar schenkt*, maar het is eene geheel verkeerde vrijheid, die men thans in die wet brengen zal, die slechts tot groote verwarringen zal voeren: tot eene eindelooze verscheidenheid in de plaatselijke heffingswijzen, tot het opnieuw oprigten van binnenlandsche belemmeringen, tolliniën en toezigt, waaraan men zich juist langzamerhand zoude hebben beginnen te onttrekken: alles geheel tegen den geest onzer staatsinstellingen en tot nadeel onzer gemeentelijke huishoudingen. Dat toch de geldelijke voordeelen uit de voorgestelde veranderingen voor de gemeenten te erlangen, geenszins zoo schitterend zijn kunnen, als de regering zich die voorstelt, willen wij nog nader trachten aan te toonen.

— In de zaak van *Mortara* zijn eindelijk feiten de beschouwingen komen vervangen, die zoo langen tijd reeds de aandacht der dagbladlezers bezig hielden. Een telegrafiesch berigt uit Rome meldt, dat de Paus zou besloten hebben de bepalingen der kanonieke wetten, omtrent den doop van Joodsche kinderen te veranderen. — Hieruit blijkt, dat de Paus erkent, hoezeer die bepalingen in strijd zijn met de eischen onzer eeuw; intusschen moet men hem dank weten, dat hij in deze beter inzigt toont, dan tot dusverre vele der Ultramontaansche bladen deden. Maar erkent de Paus het onregt, waarom dan alleen voor de toekomst dat gekeerd en niet het begane onregt tevens te niet gedaan, zou men kunnen vragen? Op die vraag is ook reeds een antwoord; een telegram, door een onzer bladen medegedeeld, zegt, dat de Paus de teruggave van den jeugdigen *Mortara* aan zijne ouders bevolen heeft. Dit laatste berigt verdient bevestiging, hoezeer we die bevestiging zeer zouden wenschen. Wat hiervan echter zij, dit is zeker, dat de kracht der publieke opinie zich weder ditmaal heeft betoond; want het is ontwijfelbaar, dat de Paus daarvoor is geweken, en ofschoon *de Tijd* met de overige klerikalen, dat niet gaarne zullen zien, moet men daarover zich innig verheugen, te meer, omdat men van het hof van Rome 't minst van allen zou hebben durven wachten, dat het den invloed van die kracht der openbare meening zou gevoelen. — Onder Parijs zal men zien, dat het noodig is, dat men den ijver van enkelen niet laat voortwoelen, of men zou van kwaad tot erger komen, en de door enkelen zoo gevierde tijd der middeleeuwen stond ons dan weêr voor de deur.

Heeft de openbare meening in de zaak van *Mortara* zich zoo algemeen doen hooren (de *Univers* zegt, omdat de Israëlieten door kapitaal en dagbladpers die kunnen drijven), bijna even algemeen wordt de houding van de Fransche regering in het geschil met Portugal afgekeurd. Uit de mededeelingen van het officiële Portug. blad *Diario do Goberno* blijkt, dat Portugal werkelijk alleen onder protest voor 't geweld heeft gebukt. De Port. ministers hebben dadelijk geweigerd de zaak der Ch. Georges aan de uitspraak der regters te onttrekken; zij hebben toen voorgesteld de benoeming van een scheidsregter ter keuze van keizer *Napoleon*; daarop is een ultimatum gevolgd van graaf *Walewski* tot dadelijke in vrijheidstelling van kapitein en schip, en bepaling der schadevergoeding door den koning der Nederlanden, onder bedreiging van 't afbreken der diplomatische betrekkingen, en opdragt aan den Franschen vlootvoogd om de zaak te beëindigen. Het hof van Lissabon heeft toen, met betuiging, dat het niet in de mogelijkheid was zijn regt te handhaven, de eischen ingewilligd, en ook over de schadevergoeding alleen zich willen onderwerpen aan 't goeddunken van zijn magtigen tegenstander.

Dat alles doet zien, dat *Napoleon* eene politiek heeft gevolgd, die anders niet in zijne „vredelievende" gewoonten lag, en die bijna de betuiging wettigt, dat men nu weinig zekerheid meer heeft over het behoud van den vrede; den eenen morgen kan men in vollen vrede zijn en den anderen door het kanongebulder gewekt worden, als zulk eene staatkunde van geweld moet gevolgd worden. — De *M. Herald* zegt dan ook in een half officiëel artikel, dat Engeland niets heeft kunnen doen voor zijn bondgenoot, nu Frankrijk elke inmen-

ging bepaald weigerde, en het betreurt zeer de wijze, waarop alzoo de welwillende beginselen, op 't kongres van Parijs gehuldigd, zijn miskend.

De zaak van de hervorming en de redevoeringen daarover door den heer *Bright* gehouden, houden in Engeland verder de pers bezig. — In Berlijn wacht men steeds op de zamenstelling van een liberaal kabinet. — In Spanje zijn de verkiezingen algemeen in ministeriëlen zin uitgevallen; alleen te Madrid heeft de oppositie, waarschijnlijk de ultra-progressistische partij gezegevierd. — De nederlaag van *Vidaurri* in Mexiko bevestigt zich. Men verwacht echter, dat de liberalen zich weldra zullen hersteld hebben, om met vernieuwde krachten tegen de klerikalen in 't veld te treden.

— Z. M. heeft benoemd tot ontv. aan het exped.-kantoor te Strijbeek (Noordbrabant), den heer *G. van Heusden*, surn. der bel. in Noordholland. — Voorts is het ontvangkantoor te Minnertsga opgeheven en vereenigd met dat te St.-Jacobi-Parochie, onder beheer van den ontv. *J. Tamson*.

— Uit Luxemburg wordt aan de *N. R. Ct.* geschreven: Den 30. Okt. is de eerste steen gelegd van het spoorwegstation alhier, in tegenwoordigheid van prins en prinses *Hendrik*. Nadat deze plegtigheid was verrigt, hield de president der spoorwegmaatschappij, de markies *d'Albon*, eene rede, die met eene dankbetuiging begon aan den koning-grootthertog en den prins-stedehouder voor de ondersteuning, die door hen aan de maatschappij is verleend, terwijl hij tevens de voltooijing van al onze liniën binnen eene niet zeer verwijderde toekomst beloofde.

§— Bij de overweging van het VI hoofdstuk der Straatsbegrooting voor het dienstjaar 1859 is op nieuw in al de afdeelingen der kamer het vraagstuk besproken, of het behoud van afzonderlijke departementen van eeredienst, met een minister aan het hoofd, uitsluitend met het beheer der zaken van zoodanig departement belast, noodzakelijk, oirbaar of wenschelijk zij. Die vraag werd, onder aanvoering der bekende gronden, door dezen in eenen ontkennenden door genen in eenen toestemmenden zin beantwoord. Ten slotte werd het door vele leden niet ongepast geoordeeld thans, nu dit hoofdstuk der staatsbegrooting door een nieuw opgetreden minister zal worden verdedigd, mededeeling van diens gevoelen over het aangevoerde vraagstuk te verzoeken.

§— Bij de overweging van hoofdstuk VII heeft men zich, wat het vraagstuk van het in stand houden van afzonderlijke departementen van Eeredienst betreft, gedragen naar hetgeen deswege reeds bij hoofdstuk VI was behandeld.

§— Bij de overweging in de afdeelingen der Tweede Kamer van het wets-ontwerp tot aanwijzing der middelen, bestemd om de staatsuitgaven voor het dienstjaar 1859 te bestrijden, is de aandacht vooral op twee punten gevestigd geweest: In de *eerste* plaats werd door eenige leden bezwaar gezien in de te hooge raming der staats-inkomsten voor 1859. De meeste overige leden vereenigden zich niet met deze afkeuring der raming. Het *tweede* hoofdpunt betrof het voorstel der Regering om de *f* 3,800,000, tot het doen sluiten dezer begrooting uit de koloniale geldmiddelen vereischt, aan te wijzen op de reeds verkregen baten voor 1858, en niet, zoo als tot nu toe regel was, uit toekomstige baten van een volgend jaar. Terwijl de meeste leden deze verandering eene verbetering noemden, waren er, die het voorstel strijdig achtten met het welbegrepen belang onzer financiën.

*— De najaarszitting der provinciale Staten van dit gewest is gisteren door den kommissaris des konings geopend, en nadat kennis genomen was van de ter behandeling aanwezige stukken, waarvan de meesten ten fine van onderzoek in handen eener komm. werden gesteld, verdaagd tot Dingsdag 9 Nov.

Onder de ingekomen stukken bevond zich, buiten eenige ontwerpen voor bijzondere waterschaps-reglementen en verzoeken van eenige polderbesturen om van de werking van het algemeen reglement te worden uitgesloten, o. a. eene voordragt van Ged. St., naar aanleiding van het besluit in de zomerzitting genomen, betreffende de zaak der subsidie van het krankzinnigen-gesticht. Ged. St. stellen voor, naar aanleiding van een gewijzigd plan tot uitbreiding van dat gesticht, dat de Prov. St. gedurende 20 jaren aan het gesticht eene subsidie zullen toekennen van *f* 1400, mits de stad Utrecht genegen bevonden worde jaarlijks mede *f* 600 te verleenen, en dat zij voorts de rente en aflossing zullen garanderen van een tegen $4^1/_2$ pCt. te negotiëren kapitaal van *f* 40,000 tot het tot stand brengen der noodige uitbreiding, en dat afgelost zal worden uit de verhoogde bijdragen der lijders van de derde klasse, welke verhooging door de prov. voor 100 lijders tot een bedrag van *f* 30 gegarandeerd zou worden.

Tot voorz. en ondervoorzitters der afdeelingen zijn benoemd, de heeren *de Beaufort* en *de Heus*, *Ackersdijck*, en *Cordes* en *v. Hoytema* en *Metelerkamp*.

— Bij Prov. Staten van Z. Holland is o. a. ontvangen een adres van den gemeenteraad van Schoonhoven, houdende aanbieding eener bijdrage van die gemeente van ten hoogste *f* 12,000, tot daarstelling van eene nieuwe schutsluis, ter vervanging van de opgeruimde sluis, met verzoek, om die bijdrage zoo laag mogelijk te stellen, en één van het Israël. kerkbestuur te Dordt om eene subsidie van *f* 3500.— De Staten hebben nog besloten, dat eene kommissie hare hulde namens de Verg. zal brengen aan den koning en den prins *v. Oranje*, vooral bij gelegenheid van den 18. verjaardag des prinsen.

*— Men schrijft ons uit Maarssen:

„Maandag is alhier een lijk opgegraven, om door eene kommissie van geneeskundigen, onder toezigt van de regterlijke autoriteit, te worden onderzocht, in hoeverre er van waarschijnlijkheid van vergiftiging of anderen geweldigen dood kon sprake wezen. Dit onderzoek was te lastiger, daar het lijk reeds eenige weken was begraven; de uitslag er van is hier vooralsnog niet bekend. Alleen weet men, dat allen, die met de bezorging der overledene zijn belast geweest, ook bij de opgraving moesten tegenwoordig zijn."

*— Van Portsmouth schrijft men ons van den 30. Okt.: „Maandag morgen den 25. Okt. stoomde ons Nederl. eskader onder bevel van den schout bij nacht *'t Hooft* naar zee; buiten de Uiterton werd er eenigen tijd bijgedraaid, waarna de konvooi-orde geformeerd werd. De admiraal zeilde vooraan, hebbende regts achter zich, op ééne lijn achter elkander, de Wassenaer en de Citadel van Antwerpen, en links op dezelfde wijze de Vice-Admiraal Koopman en de Vesuvius; daar het meest vóór den wind ging, had de Wassenaer als in verhouding tot zijne grootte de minste paardenkracht hebbende, veel zeil noodig, om op zijn post te blijven. Onder zeil en stoom werd er doorgeloopen tot den 27. des avonds 7 uur, als wanneer het eskader het anker liet vallen te St. Helena buiten de reede van Portsmouth. Den volgenden morgen werd er verder naar binnen gestoomd. Te Spithead lag de Euryalus ten anker, een schoon stoomfregat, waarmede de Engelsche prins *Alfred* eene zeereis is gaan doen. Z. K. H. werd door zijn vader prins *Albert* aan boord gebragt en bij die gelegenheid werden HH. KK. HH. door het Nederl. eskader gesalueerd, terwijl het volk in het want paradeerde. Prins *Albert* stoomde in zijn jagt langs het geheele eskader, en werd van het admiraalschip de Evertsen met een hoerra begroet. Den 29. bezocht de schout bij nacht met de etat-majors der verschillende schepen de werf, waar dagelijks 3000 werklieden geëmployeerd worden, en waar de grootste werkzaamheid heerschte; er lag o. a. een fregat, 't welk voor de dienst werd gereed gemaakt, eene lengte had van 320 voet en machines van 100 paardenkracht; de wapening was 30 tachtig ponders in de kuil en 20 zestigponders in de bovenbatterij. Het getal linieschepen in reparatie of aanbouw was talrijk. Het eskader zal waarschijnlijk niet voor den 5. November van hier vertrekken; men zegt, dat wij al exercerende naar Teneriffe zullen gaan, als er nog tijd overblijft op de terugreis Madera zullen aandoen, en half December te Cadix zullen binnenvallen, om er een schip met viktualie af te wachten. Van daar zal er tot Mei een kruistogt in de Middelandsche zee worden gemaakt."

— Eergister is aan de Leydsche hoogeschool tot doktor in de verloskunde bevorderd de heer *J. G. A. Jongkindt Coninck*, med. doctor van Aarlanderveen, na verdediging van theses.

— Men schrijft aan de *Arnh. Ct.* het volgende: De zaken der maatschappij van weldadigheid naderen hare eindbeslissing, en die de dringende oproeping van de heeren *Duymaer van Twist* c. s., thans in enkele dagbladen gedaan, hebben gelezen, zullen met ons instemmen, dat ze die *moeten* naderen en de termijn daarvoor zelfs kort aanstaande is. Wij voor ons hopen, dat aan het geuit verlangen, bij die oproeping gerigt tot de nog ontbrekende obligatiehouders, te zamen ongeveer 3 tonnen gouds vertegenwoordigende, een gunstig gevolg zal worden gegeven, dewijl 't er anders, zoo als te regt daarbij wordt aangemerkt, zeer treurig zou uitzien en eene maatschappij ligtelijk zou kunnen worden ontbonden, welke naar onze meening in vele overwegende opzigten voor den staat bijna als onmisbaar te beschouwen is.

Te eerder zou een kwalijk begrepen eigenbelang in dezen bedroevende zijn, doordien het voorloopig werkzaam nieuwe hoofdbestuur, sedert zijne optreding met de daad bewezen heeft het goede te willen, ook bij veel dat dan nog te doen overig blijft; doch niemand zal 't ontkennen, dat daar, — waar sedert jaren een verkeerd en bekrompen stelsel, een zoogenaamd vasthouden aan 't oude en daardoor ingewortelde gebruiken en misrekeningen de bovenhand behielden, — verbetering en herstel niet op eenmaal, maar slechts langzamerhand en op de meest bezadigde wijze kan worden tot stand gebragt. Berigten uit de kolonien der maatschappij tot ons gekomen, op wier juistheid en waarheid wij vertrouwen kunnen, doen ons over den tegenwoordigen toestand derzelve veel gunstiger oordeelen, dan zulks vroeger het geval konde zijn.

In den loop dezes jaars heeft men o. a. zi... eene betere kultuur toegelegd en minder me... landen verzurende *brem* gewerkt; aanzienlijke ... tijen guano zijn aangevoerd geworden en wij b... dat die bemesting in de kolonien voldoen zal. ... betwijfelen zulks echter, doch houden ons niet te... overtuigd dat ze beter uitkomsten zal geven da... brembemesting, indien men tot de *gewone*, — door gebrek aan middelen of door den bekro... veestapel, — nog niet kan overgaan. Eene aan... kelijke verbetering in de voeding is mede dit ja... stand gebragt door de afschaffing van het aards... lenbrood, dat jaren lang de ontevredenheid der ... lonisten en de afkeuring van weldenkenden, di... bereiding daarvan gezien hebben, heeft gaande... maakt; — zuiver roggebrood wordt thans vers... De kontante betaling aan de leveranciers, die ... ger 9 maanden krediet moesten geven voor ... levering, doet haren weldadigen invloed gevo... 't Geleverde is nu van deugdzamer gehalte en ... felijk is het strenge toezigt dat daarop wordt ... geoefend, waarvan menig voorbeeld, tot sch... van enkele leveranciers, zou bij te brengen zijn; ... laat ook de overige voeding, vooral in de gesticht... nog veel te wenschen over, wij hebben nog ... redenen om te gelooven, dat hieraan het hoofd... stuur zijne beste zorgen zal wijden, opdat ... toch eenmaal vrijmoedig en op goeden grond ... schrijven van brandbrieven uitsluitend* aan opzettel... kwaadwilligheid en onverbeterlijkheid der bedrij... zal kunnen toeschrijven en aan geene oorz... voortvloeijende uit den boezem der maatschap... zelve. Ook zijn ons voorbeelden ter oore geko... van krachtige maatregelen door het bestuur aa... wend ter voorkoming van misleiding en bedrog; ... één woord — er vertoont zich in de handelin... der maatschappij de vaste wil om verkeerdheden ... te schaffen, feilen te verbeteren en eene verblijd... toekomst voor te bereiden.

— De *A. Ct.* bevat een schrijven uit de ... waarin nader gezegd wordt, dat de reis van ... Britschen goeverneur generaal den besten in... maakt, en het vertrouwen op den goeden afloop ... zijne poging bevestigt. Onder de Basuto's wa... opgewondenheid groot toen sir *George Grey* ... *Mosheh* den 25. Aug. den 800 voet hoogen ... beklom, waarop Thaba Bosigo is gebouwd. De ... verneur reist met zijn adjudant en een paar bedien... een bewijs, hoezeer hij op de welwillendheid en ... gezindheid der volksstammen rekent. Dit is te ... kiger, omdat Indië al de beschikbare troepen uit de ... opvordert, waaraan niet zou kunnen voldaan ... als er niet zoo overal rust en vrede heerschte. ... intusschen de uitslag zal wezen van de bijeenk... der afgevaardigden uit den Oranje-Vrijstaat en ... Basuto's moet later blijken. Men denkt veel ... een Statenverbond, maar zal men dat denk... in Engeland goedkeuren? — Door de reg... van de Zuid-Afrikaansche republiek is een komm... burgers afgezonden, waarbij zich eene afdeeling ... den Oranje-Vrijstaat had gevoegd, om twee op... hoofden der Bechuanen (*Gasibona* en *Mahura*) ... straffen, die tijdens den laatsten oorlog verschil... roof- en moordtogten van den Noordwestelijken ... der Vaalrivier, waar die stam woont, in den ... staat en de republiek hadden gedaan. Of... verschillende geruchten omtrent eene door de ... geleden nederlaag in deze stad in omloop ... blijkt uit het officiële rapport het tegendeel. ... dagelijksche gevechten van 9 tot 14 Aug. werden ... dien laatsten dag de Bechuanen geheel versl... *Gasibona* werd onthoofd en zijn hoofd aan ... gezonden, die daarop om vrede smeekte, welke ... gesloten onder voorwaarde, dat *Mahura* binnen ... maanden al het gestolen vee en goed zou terug... en de oorlogskosten betalen.

Het meest belangrijke punt in behandeling ... de kolonie is dat, over den spoorweg tusschen ... Kaapstad en Wellington. Het kontrakt is nu ... paaldelijk aangenomen door de Kaapstads dok... spoorwegmaatschappij, voor welke de heer *Br*... de opmetingen gedaan heeft. De kontrakteurs ... overeengekomen het werk klaar te maken tegen ... waarborg der renten, tegen 6 pCt., op £ 470... voor vijftig jaren.

— Men schrijft uit Emmerik, aan 't *H. en E.b.*: „... eerste trein, welke van de winterdienst op den ... spoorweg den 1. 's morgens ten 5 ure 21 min. ... Holland vertrok, telde slechts 6 passagiers. ... regeling der vertrekuren van sommige treinen, ... mede de 20 pCt. verhooging, schijnen ook in ... streken slechte opname te vinden."

:— Het prachtige hôtel van den baron *van Br*... *van de Groote Lindt*, in het Lange Voorhout, ... zooverre afgebouwd, dat het kapwerk thans daar... is geplaatst. Bij deze gelegenheid heeft de bar... eenige gelden ter beschikking van de aannemers ... steld, ten einde de werklieden op eenige verversch... gen te onthalen. Dit heeft Zaturdag jl. plaats geh... terwijl hun wekelijksch loon eenigzins werd verhoogd. ... De werklieden hebben uit erkentelijkheid des av... het nieuwe gebouw eenvoudig verlicht.

ar, De aanbesteding van de sluis bij fort Creve-waarvan we in ons vorig nommer gewaagden, met 't grootst genoegen te 's Bosch gezien, daar n er in de gelegenheid door hoopt te komen het ter in de Dieze te brengen of te keeren, en daar-or het ongerief zal voorkomen worden, dat men auwelijks meer per trekschuit in plaats van per ot 's Bosch kan bereiken.

— Uit Veere wordt ons het volgende gemeld: Eergister morgen zijn van hier naar Vlissingen trokken de twee tirailleur-kompagnien van het 5de g. inf., welke sedert den 1. Mei dezes jaars alhier n gedetacheerd geweest om op het schietterrein bij Breezand schietoefeningen te houden.

— Men meldt uit Haamstede dd. 29 Okt.: Heden and werden alhier aangebragt acht schipbreuke-lgen, zijnde de ekwipage van het Eng. brikschip ustralië, kapt. *T. Hodyson*, met eene lading enkolen van Newcastle bestemd naar Rotterdam, in den namiddag van dezen dag bij den woeden-n storm gestrand bij de plaat, genaamd het Nieuwe nd, ten NW. van dit eiland gelegen, in de nabij-d der plaats, waar voor eenige jaren het schip de endrika is gebleven. Ondanks alle aangewende ingen mogt het hun niet gelukken, zich uit de anding te houden, zoodat, toen de hoop op behoud n schip en lading vervlogen was, zij zich in de p begaven, terwijl zij kort daarna het schip eens-ps in de diepte zagen wegzinken, en een der matrozen, na beide beenen, door een slag van den anker-ting, gebroken waren, broeder van een der ge-dden, jammerlijk zijn graf in de golven moest vinden. Volgens hun verhaal, was op weinig afstands van n een ander schip in dreigend gevaar, en werd or hen het menschlievend besluit genomen, om waarts heen te roeijen en hulp en redding te enken. Door den woedenden storm, niet tegen hooge branding kunnende oproeijen en om eigen n te redden, moesten zij dus van hun plan afzien, spoedig daarna ging ook dat vaartuig te gronde, de de ekwipage, sterk tien man, vermoedelijk ed door den loodskorter no. 9, schipper *W. de* f, van Brouwershaven. *Eff. bl.*

— Op het einde van September dezes jaars is te uw-York de grootste houten stoomboot der wereld stapel geloopen, zijnde het Russiesche fregat miral General. Op den voorlaatsten verjaar-van den grootvorst *Constantijn*, den 21. Sept. 57, is de kiel voor dit vaartuig gelegd, en juist jaar en drie dagen later, den 24. Sept. 1858, d het schip te water gelaten, ten aanzien van 000 toeschouwers, waarvan 50000 aan de haven de overigen op de omliggende schepen hadden ts genomen. Het fregat is van wit eikenhout vaardigd en heeft 325 voet lengte bij 55 voet dte. Het heeft eene kiel van 307 voet en 34 diepte, terwijl het met 72 stukken gewapend door twee machines van 2000 paardenkracht voort-reven zal worden. Het schip is van binnen ge-met mahonijhout betimmerd; niets is gespaard, alles zoo schoon en volkomen mogelijk te doen Het zal dan ook 1,250,000 dollars kosten. Admiral General vertrekt in de maand Mei het volgende jaar naar Kroonstad, om daar met onnen gewapend te worden, die opzettelijk tot doel gegoten zijn en op mahonijhouten affuiten en rusten.

— Wij hebben voor ons liggen de nieuwe Plak-aanak van den heer *Zwaardemaker* te Haarlem, hij, volgens annonce, bij alle boekhandelaren er zooals elders heeft verkrijgbaar gesteld. Dit unkstuk van vinding en lithographische uitvoering allezins der bezigtiging waard, en wij houden ons rtuigd, dat die meenigen kooper zal winnen.

— Eergisteren avond omstreeks half zes, is te oningen na eene hevige ongesteldheid overleden heer *Wilhelm Godlieb Hauff*, sedert 1816 organist de Groote- of Martinikerk aldaar. Hij was den Maart 1793 geboren te Nijmegen. In 1833 als anist voor de Nieuwe kerk te Amsterdam be-en, gelukte het aan de alstoen te werk gestelde oeijingen, hem voor Groningen te behouden. der streng wetenschappelijke opleiding was hij begaafd organist, en als huisvader en burger emeen geacht.

— Het Hoogduitsche maandschrift voor pomo-e, en praktische ooftkweekerij deelt het volgende e, waarin een kundig Hongaarsch boomkweeker, enfreund, een eenvoudig middel aan de hand t tot afwending van de vernielingen der mollen. Ik behoor, zoo zegt genoemde *Siebenfreund*, tot groote vereerders der mollen, en als ik ze in e boomkwekerij vermeerderen kan, doe ik het r, wijl ik in elken mol eenen vriend meer heb, mij van de lastige vijanden mijner boompjes in arde zockt te bevrijden. Veroorlooft zich echter dezer woelers eene wandeling in mijnen moestuin, verandert de betrekking, en de goede vriend t, bij zijne bedoeling om mij nuttig te zijn, een vijand die zulk eene aanzienlijke schade aanrigt, dat ik alle middelen moet aanwenden om deze te voorkomen. Wij weten dat de reukorganen van den mol ten uiterste gevoelig zijn, en dit was de aanleiding, dat ik naar middelen zocht, hem van plaatsen te verdrijven waar hij niet zijn mag. Dit gelukte mij zeer eenvoudig door het gebruiken van steenkolenteer. Ik laat namelijk rondom de zaaibedden eene 7 (oostenrijksche) duim, dat is ruim 18 nederl. duim, diepe greppel maken en leg daarin een gewoon door steenkolenteer getrokken bindtouw, dat met de uitgegravene aarde weder bedekt wordt, en geen mol passeert deze linie weder.

„Nog meer zal misschien de mededeeling verheugen, dat geen haas zulke boven den grond gespannen en met teer bestreken touwheiningen doorgaat. Ik had eene 80 voet lange touwheg met teer bestreken, in den vorigen herfst aangelegd, en geen spoor van haas was, op minder afstand dan twee schreden er af, zigtbaar."

WATERHOOGTE.

Arnhem, 2 *Nov.*, 0.54 El; + AP. 7.49. Gev. 0 d.

MADRID, 1 November.

Men begint den uitslag van de verkiezing der Kortes te kennen. Het goevernement heeft de meerderheid in de provinciën verkregen. In Madrid hebben de vereenigde oppositie-partijen de overwinning behaald. De rust is algemeen.

WEENEN, 31 Oktober.

Hunne MM. de Keizer en de Keizerin worden morgen uit Ischl in deze hoofdstad terug verwacht.

De gemalin van den Franschen ambassadeur aan ons hof, de barones *de Bourqueney*, is gisteren alhier overleden.

De kapou kiaya of zaakgelastigde van Servië te Konstantinopel heeft die stad verlaten, en wel ten gevolge van een verschil met de Porte. Zijn drogman had een vrij ernstig misdrijf begaan en was gevat, waarop de kiaya zich tot den groot-vizier begaf om over deze zaak te reklameren. Deze antwoordde, dat een Servisch onderdaan tevens onderdaan der Porte was, en de zaak dus in alle regelmatigheid was toegegaan. De kiaya merkte hierop aan, dat men dus hem ook zou kunnen in hechtenis nemen, hetgeen de groot-vizier beantwoordde met te zeggen, „wel zeker, want gij zijt ook een onderdaan der Porte." „Dan is Servië hier niet meer vertegenwoordigd," hernam de kiaya en den volgenden dag vertrok hij. De Servische regering heeft dien ten gevolge bij de groote mogendheden geprotesteerd, op grond van art. 28. van het verdrag van Parijs.

De *Patrie* merkt aan, dat dit art. hier niet veel licht kan aanbrengen, daar het slechts bepaalt, dat Servië van de Porte afhankelijk zal blijven, overeenkomstig de hattis, die zijne regten en vrijheden bepalen, welke voortaan onder de gemeenschappelijke garantie der mogendheden worden gesteld. Het blad acht de kwestie vrij moeijelijk ten gevolge van het *quot personae tot qualitates.*

— 2 *Nov.* Met. 5 pCt. 86.20; Nat. 86.90; Bank 966; Noord-Bahn akt. 75.10; Credit Anst. 249; O-Fr. Sp.-akt. 70.50; Saltzb. Sp.-akt. 97.65; W. op Lond. 3 m. 10.25; G. 3.

HAMBURG, 2 November.

De *Faedrelandet* van Kopenhagen weerspreekt het berigt, als of door Engeland eene nota aan Denemarken over het verschil over de hertogdommen zou gezonden zijn. Dat blad verzekert daarentegen, dat lord *Malmesbury* aan de Duitsche hoven eene nota heeft gezonden, om hen aan te raden, wat toegeeflijker ten opzigte van Denemarken te zijn.

LONDEN, 1 November.

Op een diner Vrijdag aan den heer *Bright* gegeven, heeft deze zeer de buitenlandsche staatkunde des lands gehekeld. Sedert de revolutie had men hierin een stelsel gevolgd, dat niet missen kon het land in ongelegenheid te brengen in het buitenland. De handhaving der vrijheden van Europa, het Europeesch evenwigt, de belangen van het protestantisme, waren sedert *Willem III* de leus gebleven waaronder men maar oorlog voerde, en sedert was men met voor en tegen al de groote volken van Europa in oorlog geweest. Men had gevochten om eene gewaande fransche oppermagt onder *Lodewijk XIV* te bestrijden; men had gevochten om te beletten, dat Frankrijk en Spanje onder één schepter vereenigd werden, iets dat nooit gebeurd zou zijn, al had men er zich niet mede bemoeid; men had gevochten om de Italiaansche gewesten aan Oostenrijk te doen behouden: men had gevochten om *Napoleon* omver te werpen, en de minister, die na diens val naar Weenen gezonden werd, om mede te werken tot het besluit, dat nooit een *Bonaparte* weêr op Frankrijks troon zou zetelen, was dezelfde die later met een *Bonaparte* tegen Ruslands oppermagt te velde trok. Men was dus ten naasten bij Europa rond geweest, en nadat men nu zoolang en ten koste van zoovele milliocnen oorlog gevoerd had, mogt men toch wel eens vragen wat de resultaten er van waren. Europa was er niet veel door gebaat, en Engeland, ja dat had zich er door bijna met een schuld van 2.000.000.000 pond sterling en met een aantal verpligtingen en verbindtenissen, die niet dan last en verantwoordelijkheid aanbragten.

Spr. wees vervolgens op hetgeen in Indië is geschied, dat men niet weet te regeren, en op China, waarmede iedereen in vrede kan blijven, behalve Engeland, terwijl men met dat alles nog niet te vreden, ook op Borneo het oog gaat slaan! Hij keurt die onvruchtbare politiek van overheersching en uitbreiding af en besloot met te zeggen, dat hij niet gelooft dat men het oude Rome tot voorbeeld moet nemen. Hij zou den duur van Engelands grootheid niet tot acht eeuwen willen beperken, maar vraagt, wat nu van Rome is? De stad is dood; de taal is dood; de graven zijn ledig; de assche dier doorluchte burgers is als kaf voor den wind verstrooid! Geen bestendige grootheid kan z. i. bij een volk bestaan, als het bestuur zich niet op zedelijkheid en regtvaardigheid grondt.

Het berigt, dat de bewoners der Sandwich eilanden zouden verzocht hebben onder de regering der Vereenigde Staten te worden opgenomen, is volgens eene korrespondentie uit Nieuw-York onwaar. Het verzoek dier eilanders zou strekken om verlost te worden van een paar Amerikanen, die alles in het werk stellen om te bewerken, dat die eilanden onder de beschermende hoede der Ver. St. gebragt worden.

In een der dagbladen leest men: De groote hervorming van den Tower is tot stand gekomen. De respektabele garde, onder den naam van *beefeaters* (dat is rundvleescheters, gekorrumpeerd uit *buffetiers*) bekend, is gemoderniseerd, en de aanzienlijke bezuiniging van ongeveer 20 p. st. per jaar en per persoon is uitgevoerd, schijnbaar althans. Eveneens is de rood scharlaken tunika uit den tijd van *Elisabeth*, door eene blaauwe vervangen, zeer eenvoudig, wanneer wij de smakelooze bezetting met strepen over rug en borst uitzonderen, en over 't algemeen even leelijk als de uniformen der opzigters in de strafgevangenissen. Sjerpen, goud, borduursels en medaljons op de tunika zijn natuurlijk verdwenen. De halskraag is verbannen. en de aloude speer door een onpoëtischen politiestok vervangen. Wij wenschen, dat de schoonheidszin van het publiek door deze verandering moge bevredigd worden, en hopen, dat de Engelsche schatkist door eene zoo aanmerkelijke bezuiniging een evenredige winst behale; maar men voegt er den wensch bij, dat de goed bezoldigde en welgevoede Towerwachters tevens wat meer het belang der bezoekers zullen in 't oog houden, en niet meer met bijna stoombeweging hen trap op trap af zullen voeren, om hen zoo spoedig doenlijk aan de „kroondiamanten" over te leveren, zonder den gasten tijd te gunnen zich eenigermate aan geschiedkundige herinneringen over te geven.

LONDEN, 2 November.

Volgens berigten uit Konstantinopel dd. 30 Okt., is de Caradoc, aan welker boord lord *Stratford de Redcliffe* zich bevond, nabij Smirna gestrand, doch de passagiers zijn gered. *Ali Ghalib* is door een noodlottig toeval in den Bosphorus verdronken.

Uit Parijs wordt gemeld, dat de generaal *Salles* heden overleden is.

PARIJS, 31 November.

De regering heeft den prefekt van Calvados, ten gevolge eener reklame van den opperrabbijn van Parijs, order gezonden, de kinderen van den voor eenigen tijd veroordeelden *Gugenheim* (in de zaak van *Craft* c. s.) onmiddellijk en zonder eenig verwijl aan de hoede der geestelijke zusters te onttrekken, die ze hadden doen doopen en nu voor hunne opvoeding zorgden, en ze naar Parijs te zenden, om daar aan den opperrabijn te worden overgegeven.

Den 8 Dec. a. s. zullen de Romeinsche spoorwegen plegtig worden gewijd en geopend. De Paus heeft verlangd, dat die dag daartoe zou worden gekozen, omdat den 8 Dec. de verjaardag is der afkondiging van het leerstuk der onbevlekte ontvangenis.

De *Mémoires de Talleyrand* moeten, zoo als bekend is, eerst in 1868, dertig jaren na den dood des schrijvers, in het licht verschijnen. Men verneemt dat nu reeds verscheidene uitgevers als gegadigden optreden en aanzienlijke sommen bieden om het eigendomsregt der uitgave te erlangen. Elk bod moet honderdduizenden franks beloopen. De familie van *Talleyrand* schijnt echter niet geneigd, vooruit te willen doen spreken over een werk, dat misschien bij zijne verschijning al te veel gerucht zal maken.

PARIJS, 1 November.

Berigten uit Rome, van gisteren, deelen uit goede bronnen mede, dat de Paus besloten heeft de bepalingen te wijzigen, die bestaan omtrent den doop van Israëlietische kinderen.

Een brief uit Napels meldt, dat de koning verscheiden bijeenkomsten met den generaal *Filangieri* heeft gehad, die tot minister zal benoemd worden.

PARIJS, 2 November.

De Paus heeft de uitlevering van den jeugdigen *Mortara* aan zijne ouders bevolen, onder verzekering, dat voortaan elke frauduleuse, elke gewelddadige doop ten strengste zal worden geweerd.

ADVERTENTIEN.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen *ZOON*, de HoogWelgeboren Vrouwe C. L. T. COENEN, geb. VON PESTEL.

Amersfoort, den 31. October 1858.

***. Voor de deelneming, door mijne stadgenooten bij het verlies van mijne dierbare Moeder mij betoond, betuig ik mijn opregten dank.

Mr. C. W. OPZOOMER.

Utrechtsche Schouwburg.

(No. 3 VAN HET ABONNEMENT).

J. EDUARD DE VRIES

zal de eer hebben door zijn personeel te doen opvoeren,

Op DONDERDAG 4 November 1858,

DON CESAR DE BAZAN,

Tooneelspel in 5 bedrijven, naar het Fransch van DUMANOIR en DENNERY.

Met medewerking van den Heer **A. PETERS.**

GEVOLGD DOOR:

JUFVROUW ANTJE,

Blijspel met Zang, door den Heer P. A. MANUS.

Aanvang ten **half zeven** *ure.*

PRIJZEN DER PLAATSEN: Boven Loge *f* 2.—. Beneden Loge *f* 1.50. Parquet *f* 1.25. Parterre *f* 1.—. 1e Amphithéater *f* 1.10. 2e Amphithéater *f* 0.65. Galerij *f* 0.40.

HH. Militairen in uniform op alle rangen half geld.

De plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer J. DOESBURG, en op den dag der voorstelling aan den Schouwburg van 11—3 ure.

*** De Commissie tot Spijsuitdeeling zal den 6. November aanstaande aanbesteden: De levering van de **Relsel, Rijst, Erwten, Vleesch en Beenderen,** ten behoeve der Inrigting. De voorwaarden kunnen gelezen worden in het lokaal aan het St. Pieterskerkhof.

Namens de Commissie
BERGSMA.

BEKENDMAKING.

*** Kerkvoogden der Hervormde Gemeente van Heukelum, maken bekend, dat op den 30. *November* 1858, *des voormiddags ten elf ure*, in de Consistoriekamer aldaar, zal plaats hebben, onder nadere goedkeuring van Heeren Gedeputeerde Staten in dit gewest, **de openbare aanbesteding van eenige aanzienlijke herstellingen en vernieuwingen aan het Kerkgebouw der Hervormde Gemeente; mitsgaders van het maken en plaatsen van een toren op genoemd Kerkgebouw.**

Het bestek en voorwaarden van aanbesteding dier werken zijn voor een ieder ter lezing nedergelegd in het Logement de *Stads-Herberg* te *Heukelum*, van Donderdag den 4. November 1858 af.

Aanwijzing van voorschreven werken zal geschieden op den 25. November aanstaande, 's morgens tien ure.

Heukelum, J. C. M. POMPE, Voorzitter.
30 October 1858. F. VAN DER MAST, Secretaris.

*** Op Vrijdag den 5. November 1858, des voormiddags ten 9 ure, zal men ten sterfhuize van wijlen J. KRAAIPOEL in Breukeleveen, gemeente Breukelen St. Pieters, om contant geld publiek verkoopen: divers HUISRAAD en INBOEDEL;

en op dag tot 1º. Mei 1859: Eene aanzienlijke partij van 592,000 DROOGE TURF, TURFSCHAUWEN en ROEIBOOTEN, enz. Alles daags te voren te zien. — Informatiën te bekomen ten kantore van de Notarissen N. FRANÇOIS SNEL te Breukelen en I. J. VAN DEN HELM te Maarsseveen.

*** **Verkooping** op *Persijn*, gemeente Maartensdijk, op Maandag 15 November 1858, te beginnen ten 10 ure, van zwaar Eiken en Elzen HAKHOUT, zware Wilgen en Esschen BOOMEN en drooge TAKKENBOSSEN en SPAANDERS. Nader onderrigt bij de Notarissen DE GRAAF en VAN MEERLANT, te Utrecht.

HOUTVERKOOPING OP BEERSCHOTEN, onder de Bilt.

*** Op Vrijdag den 26. November 1858, des voormiddags ten 10 ure, van eene aanzienlijke partij DROOGHOUT, bestaande in: Eiken, Beuken en Berken HANDHOUT, lang 22 à 28 dm., Sparren VAAMHOUT — Eiken en Beuken SPANEN — Eiken, Beuken en Sparren TAKKENBOSSEN en ONDEREINDEN — gave Eiken en Sparren PALEN, geschikt voor Werkbout lang 2 Nederl. ellen; zwaar eiken HAKHOUT, en dito Eiken en Beuken BOOMEN. — Alles gemakkelijk zoo te water als per as te vervoeren.

*** Men zal op Zaturdag den 27. November 1858, des namiddags ten één ure, te Utrecht achter St. Pieter, in het Lokaal van Verkoopingen, in het openbaar veilen en verkoopen:

Eene kapitale HOFSTEDE, genaamd: *CARLSTEIN*, bestaande in: eene hechte en sterke Bouwmanswoning met Koe- en Paardenstal, Zomerhuis, Schuur, Hooiberg en 26 Bunders, 41 Roeden, 85 Ellen, allerbest Wei-, Hooi- en Boschland, gelegen in den polder Spengen, in de gemeente Kockengen, en onder Oudhuizen, in de gemeente Wilnis; — eerst in 4 percelen en vervolgens in massa.

En eene kapitale HOFSTEDE, genaamd *CORNELIA'S HOEVE*, insgelijks bestaande in: eene hechte en sterke Bouwmanswoning, met Koe- en Paardenstal, Zomerhuis, Schuur, Hooiberg en 20 Bunders, 03 Roeden, 70 Ellen, allerbest Wei-, Hooi- en Boschland, gelegen alsvoren, eerst in 3 percelen en daarna in massa.

Breeder bij billetten en nader onderrigt, ten kantore van de Notarissen VAN SCHERMBEEK en HONDIUS VAN DEN BROEK, te Utrecht.

*** Er wordt *te koop* gevraagd: Eene **Tapperij** of **Slijterij,** binnen Utrecht of in de nabijheid, die een burgerlijk bestaan oplevert. Te bevragen met franco brieven onder letter C. bij den Heer TH. SOETERIK, O. Gracht bij de Jakobiebrug.

TE HUUR,

*** Een *roijaal* BOVENHUIS, op een der aa- genaamste standen van *Utrecht*, bestaande uit zes Kamers, Zolder met Dienstbodenkamer, Keuken, vrije Kelder. Te bevragen bij J. C. HEITZ, Meubelmaker, aan de Hamburgerbrug.

*** Men vraagt **in huur,** tegen Feb. Mei aanstaande, eene WONING of een goed BO-VENHUIS, met een vijftal Kamers. Reflecterenden gelieven zich te vervoegen aan het bureau van de *Utrechtsche Courant*, maar in briefjes onder letter S. Opgaaf wordt verzocht van de ligging, kamers en den huurprijs.

*** Wordt **te huur** gevraagd met 1º Mei 1859, bij eene fatsoenlijke familie voor 2 Dames 3 ruime ongemeubileerde KAMERS, van stookplaatsen en alle gemakken voorzien; verders Keuken, gesloten Zolder en Kelder. Opgave van huurprijs franco onder letter A. bij den Boekhandelaar J. G. BROESE te Utrecht.

*** **Er wordt gevraagd,** tegen 1º Mei aanstaande, liefst te **huur,** of anders te koop, een BUITENVERBLIJF, bestaande uit ruim Heerenhuis, met Stal en Koetshuis, gelegen tusschen Utrecht en Zeist.

Reflecterenden gelieven zich te adresseren met franco brieven onder letters E. E., met opgaaf van huurprijs bij de Boekhandelaren KEMINK EN ZOON, te Utrecht.

NEDERLAND.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP VAN VERZEKERING OP HET LEVEN,

goedgekeurd bij koninklijk besluit van 17 Julij 1858, nº. 57.

Maatschappelijk Kapitaal een Millioen guldens.

KOMMISSARISSEN: de HH. Mr. **J. R. CORVER HOOFT**, Lid van den Gemeenteraad van Amsterdam; Mr. **H. A. HARTOGH**, Officier van Justitie bij de arrondissements-regtbank te Amsterdam; **A. LANGE DUMONCEAU**, Grondeigenaar; **H. RAHUSEN**, Lid van de Provinciale Staten van Noordholland en van de Kamer van Koophandel te Amsterdam; Jhr. Mr. **R. J. SCHIMMELPENNINCK**, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en Kamerheer van Z. M. den Koning; **W. VROLIK**, Hoogleeraar; **R. DAMEN WOLTERBEEK**, Lid van de Provinciale Staten van Noordholland en van den Gemeenteraad van Amsterdam; **F. J. Baron VAN WIJKERSLOOTH VAN WEERDESTEIJN**, Grondeigenaar en Kamerheer van Z. M. den Koning.

DIRECTEUREN: **P. L. DUBOURCQ** en **J. BOS.**

Het Kantoor is gevestigd, uitsluitend voor de stad Utrecht, bij den Hoofd-Agent J. LAMAIRE, Drift G. nº. 328 en bij de Agenten A. C. SPRUYT, Buiten de Waardbarrière M nº. 85, en F. BIJLAART, Oude Gracht bij de Gaardbrug F nº. 151 en 152.

Voor de overige plaatsen van de provincie Utrecht is aangesteld als Inspecteur de Heer HERMAN VISSCHER, Oudegracht bij de Smeebrug B nº. 44.

TE HUUR:

*** Een geheel op nieuw geverwd en behangen BOVENHUIS, bestaande in twee, een ruim uitzigt hebbende Voorkamers, eene Achterkamer, Keuken, Meidenkamer, Zolder en Kelder. Te bevragen Mariaplaats E. Nº. 463.

*** **J. J. HOFFMANN,** Mr. KLEEDERMAKER en LAKENKOOPER, **is verhuisd** van de Oostzijde naar de Westzijde van de Oude Gracht, E. 87.

PELTERIJEN.

*** J. A. P. BEUDEKER heeft de eer te berigten, dat zijn MAGAZIJN sedert 1 Mei ll. is verplaatst naar de **Neude Nº. 55.**

Stoomkorenmolen de Theodora

buiten de Waardbarrière.

*** De ondergeteekende, erkentelijk voor de gunstige ontvangst die zijn Stoomkorenmolen mogt ondervinden, berigt aan gegadigden, dat hij dien ten gevolge **het vierde paar Maalsteenen** nog deze week in werking brengt.

G. DE WAAL.

HOTEL BELLEVUE.
TABLE D' HOTE
4½ uur.

VERLOREN

*** Een **Geel Leeuwhondje,** half geschoren; die hetzelve terug bezorgt zal eene goede belooning ontvangen. Men vervoege zich aan het bureau der Courant.

237e STAATSLOTERIJ.

*** Bij den Gekwalificeerden Kollekteur P. H. HAANEBRINK te Utrecht, zijn voor genoemde Loterij weder Heele en Gedeeltens van Loten te bekomen.

De Trekking *Eerste* klasse 8 November 1858.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (Zonnewijzer)

Nov.	Uren.	Wind- rigt.	kr. N. à	Barom. bij O₀.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen
2	2	o.	0.5	771.74	44.1	— 5.4	0.66	0	Bewolkt
	10	ono.	0.5	71.36	32.9	—11.0	0.90	0	Idem
3	8	ono.	0.0	71.44	27.3	—16.4	0.90	0	Ligt bewolkt

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 2 November 1858.

NEDERLAND.				
Werkel. Schuld	2½	pCt.	63¾	63⅛
dito dito	3	„	75⅜	75 1/16
dito dito	4	„	97⅞	98 1/16
Handelmaatschappij	4½	„	142	142⅛
Oost-Indische Leening	4	„	97½	97¾
Leen. Holl. Spoorweg	4½	„	100⅓	
SPANJE.				
Obligatien	1½	pCt.	29 13/16	29⅛
Obligatien	3	„	45½	
Binnenl. Schuld	3	„	40½	40⅝
Amortisable			10 5/16	10¾
Bewijzen Koepons			6⅓	6 1/16
PORTUGAL.				
Obligatiën	3	pCt.	45 15/16	46 1/16
dito 1856 57	3	„	44 13/16	44⅛
dito uitgestelde			29½	29⅝
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	105½	
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	103⅜	
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	90¼	91
Certifikaten 1840	4	„	85	85 1/16
Cert bij *Stieglitz*	4	„	84⅞	
dito 5e Serie	5	„	97¾	
dito 1855 6e Serie	5	„	101 11/16	101⅛
dito Adm. te Londen	4½	„	98	
Inschrijv. in Assign.	6	„	65⅝	65⅝
Certifik. van Assign.	6	„	65 9/16	
POLEN.				
Obligatiën	4	pCt.	81 5/16	81⅜
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek	5	pCt.	77⅞	78 1/16
Oblig. Rente Am.	5	„	87	
dito dito Nat. 1854.	5	„	77 15/16	78 1/16
dito dito	2½	„	39⅝	39¼
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100.	5	pCt.	100	
AMERIKA.				
Ecuad. Oblig. 1855.	1	„	15 1/16	15¼
Venez. Oblig. 6 pCt., nu	5	„	39⅛	
Grenada, Oblig.	3¼	„	18⅜	18⅛
Mexiko, Obl.	3	„	18½	18¼
N.-Am. Illin. Spw. Aand.			77 exd.	
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	84¾	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 260 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Dingsdag 26 Oktober.

Voorz. Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 26 leden; afwezig de heer *Schuller.*

Wordt bij monde van den heer *de Muralt* verslag uitgebragt door de komm., benoemd om den raad te adviseren in de zaak der spoorwegen, welke komm. als slotsom harer overwegingen den raad voorstelt 1°. aan de Tweede Kamer een door haar ontworpen adres in te dienen waarvan de konklusie luidt: dat de raad, bekend met de rigting van de reeds gekoncessioneerde lijnen, en van zoo vele anderen, waarover nog wordt onderhandeld, met de aanzienlijke bijdragen die voor de uitvoering daarvan uit 's rijks schatkist in handen van partikuliere ondernemingen zullen vloeijen, met de voorwaarden daaraan verbonden, tot het besluit is g komen, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal het eerbiedig verzoek te rigten, dat het ontwerp van wet tot bekrachtiging van eenige artikelen der verleende koncessie tot aanleg en exploitatie van den Noorder-spoorweg, van de regering, in de zitting van 14 Oktober ingekomen, door haar niet worde aangenomen, maar dat zij de regering moge uitnoodigen, om zelve een nader ontwerp voor te dragen voor den aanleg van de meest noodzakelijke hoofdlijnen, in verband met de eischen van het publiek belang, om die onder haar toezigt, ten koste van den Staat te doen aanleggen en exploiteren; 2°. van dit adres aan elk der leden van de Tweede Kamer een exemplaar toe te zenden en 3°. B. en W. uit te noodigen, exemplaren van genoemd adres te doen geworden aan die gewestelijke en gemeentebesturen, en kamers van koophandel, welke zij oordeelen dat welligt dezelfde belangen als de gemeenteraad bij de aan te leggen lijnen hebben voor te staan.

De komm. verlangende, dat dit voorstel dadelijk in behandeling worde genomen, wordt hiertoe, na eenige diskussie tusschen de HH. *Boer*, *Pabst*, *de Muralt* en den Voorz, met 14 stemmen tegen die der HH. *Boer*, *v. Veersen*, *v. Hengelaar*, *de Jong*, *Rem*, *Visscher*, *v. Stirum*, *v. Schermbeek* en *Bosch* besloten, en worden mitsdien de beraadslagingen geopend over de algemeene strekking van het adres.

De heer *Pabst* heeft dat belangrijk stuk gelezen doch moet verklaren, zich met de strekking, wat betreft het 2. gedeelte, niet te kunnen vereenigen. Met het eerste punt, de vraag namelijk dat niet zal worden goedgekeurd de gevraagde koncessie, kan Spr. zich vereenigen, want hij meent dat de voorwaarden hoogst bezwarend zijn voor den Staat. Hij gelooft bovendien, dat aanvragen door anderen gedaan minder bezwarend zijn. Maar er is nog eene andere reden: onze vertegenwoordiger in de Tweede Kamer, de heer *v. Voorthuyzen*, heeft als lid der Kamer uitgesproken, dat de lijn van Utrecht over Amersfoort naar Zwolle veel korter en met minder kosten te exploiteren zou zijn dan de lijn, waarvoor koncessie is verleend aan de HH. *Sloet* en *Reuchlin*; nu is wel niet te veronderstellen dat als eens de lijn van Arnhem naar Zwolle en verder tot Leeuwarden zal zijn gekoncessioneerd, de andere lijn over Amersfoort naar Zwolle zal te krijgen zijn. Spr. kan zich dus geheel vereenigen met dat 1. punt; maar geenszins met het tweede: Het verzoek namelijk, dat de regering de spoorwegen *voor eigen rekening* zal aanleggen en exploiteren, en wel de *noodzakelijke* spoorwegen, hetgeen wil zeggen, dat men weder beginne zal met te onderzoeken wat noodzakelijk en niet noodzakelijk is, waarop de vorige regering heeft schipbreuk geleden en waaraan om de verschillende belangen geen einde is te voorzien. Spr. laat daar, of het goed is dien twist weder te openen, maar zeker is het, dat men hierdoor weêr terug wil tot dat oude denkbeeld van een spoorwegnet. Utrecht zal nu, gelijk in vroeger dagen meermalen geschied is, zich in oppositie stellen met wat door de regering wordt voorgesteld, en als de raad dat adres goedkeurt, dan besluit hij tegen het gevoelen der Staten-Generaal en der vorige en tegenwoordige regering. Te beproeven om ten koste van den Staat spoorwegen aan te leggen, er was een zekere fraktie onder de vorige regering die dat wenschte; het is geen nieuwe twistappel. Spr. kan daaromtrent een overtuigend bewijs geven; de kwestie nl. of de spoorwegen zullen worden aangelegd door den Staat of aan partikulieren zullen worden overgelaten. De heer *v. Rappard*, minister van binnenl. zaken, had zich in zijn antwoord aan de Staten Generaal ronduit daartegen verklaard. De heer *Thorbecke* had dan ook gezegd: „.... Ik ga uit van de veronderstelling, dat er overeenstemming bestaat omtrent het hoofdpunt, nl. dat zij zullen worden aangelegd en geëxploiteerd door partikulieren." Maar wat gebeurde nu? Er werd eene redevoering gehouden, door een ander minister, in de Eerste Kamer, en daar werd het stelsel, dat de regering het moest doen, eenigzins op den voorgrond gesteld, en daaromtrent zeide de heer *Thorbecke*, dat het hem door die redevoering eenigzins twijfelachtig werd, wijl daarin werd gesproken van formatie van maatschappijen en dat zoodanige formatie door de regering moest worden uitgelokt; daarin lag dus de bedoeling om door den Staat te laten doen wat partikulieren moesten doen. Daarop is toen door de Regering bepaald uitgesproken dat partikuliere spoorwegen moesten aanleggen, wil het goed gaan. Dat stelsel, zegt Spr. is door de tegenwoordige Regering ook aangenomen en men is gekomen tot de vraag, welke koncessionarissen de beste voordeelen aanbieden. Vraagt nu de raad wat in het adres staat vermeld, dan stelt hij zich in oppositie met de vroegere en tegenwoordige regering. Spr. weet wel, dat dit geen bezwaar is, als de gronden juist zijn, maar dat zijn zij niet; de redenen waarom men het niet aan de regering moet overlaten, zijn daarin gelegen, dat bewijs is geleverd, in andere landen, dat de regering dergelijke zaken het *slechtst*, het *duurst* en het *langzaamst* tot stand brengt, en men is zelfs zoo ver gegaan, dat men alleen daarom niet aan de regering wil overlaten den aanleg van spoorwegen, omdat politieke omstandigheden kunnen bewerken, zoo als in Engeland, dat ze of niet tot stand komen of men jaren naar noodzakelijke spoorwegen kan wachten.

De heer *Ackersdijck* verwerpt geheel het argument van den vorigen Spr., dat de raad het voorgesteld adres niet behoort goed te keuren, omdat het in strijd zoude zijn met het gevoelen der regering en der Staten Generaal; dat argument komt hem niet genoegzaam voor. Wordt het gevoelen van den raad gevraagd, dan spreken de leden als eerlijke mannen hunne meening uit, al ware die in strijd met het gevoelen der regering en der vertegenwoordiging. — De vraag nu of het beter is dat de regering de spoorwegen aanlegge, dan wel dat werk aan partikulieren overlate, is, dunkt Spr., niet absoluut te beslissen. Het antwoord daarop te geven hangt van omstandigheden af. In één land zal het veel beter zijn dat partikulieren het doen, in een ander zal dit onuitvoerbaar wezen, en dan zal het wenschelijk zijn dat de regering het doet. Dat dit soms het geval is, en dat de handeling der regering met goeden uitslag bekroond wordt, is in België gebleken. België is den anderen staten op het vaste land voorgegaan in het bouwen van spoorwegen, en dat is geschied door de regering. Nu is men in België den minister die dat werk ten uitvoer gebragt heeft nog dankbaar voor zijn moed en volharding. Een voorbeeld dus, dat het raadzaam kan zijn. Spr ontkent ook hetgeen de vorige Spr. beweert, dat het ontwijfelbaar zoude zijn, dat de regering altijd slechter en duurder spoorwegen aanlegt en administreert, dan partikulieren. Indien de vorige Spr. zooveel op spoorwegen gereisd had als hij die nu het woord voert, zou hij waarschijnlijk van een ander gevoelen zijn. In Duitschland verheugt men zich als men op een staatsbaan komt, want daar zijn de ambtenaren verantwoordelijk aan de regering, en er wordt gezorgd, dat de reizigers goed behandeld worden; maar bij maatschappijen waar het er slechts op aan komt dividenden te winnen, is dat geenzins het geval; men weet, de reizigers hebben geen keus, en hunne belangen staan op den achtergrond. Daarnit besluit Spr. niet, dat het altijd beter is. Doch wanneer wordt voorgesteld, dat het zal geschieden *ten koste van den staat;* dat de staat zal waarborgen $4\frac{1}{2}$ pCt., terwijl hij zelf tegen 4 pCt. geld leenen kan; dan is het verkieslijk dat de staat zelf het werk doe volbrengen. De staat kan dan zorgen, dat de spoorwegen volgens het beste plan, onder het beste toezigt worden aangelegd en op de beste wijze geadministreerd worden. Er is dus, zegt Spr., in de gegeven omstandigheden, alle reden om aan te bevelen wat hier aanbevolen wordt. Men zegt tot de regering, als zich eene maatschappij opdoet, die voor eigen risico den aanleg wilde ondernemen, wij zouden het aanbevelen, maar niet als de koncessie gevraagd wordt door eene maatschappij, die wel de voordeelen wil genieten, maar alle kansen van verlies op den staat wil schuiven.

Den heer *Boer* heeft met belangstelling inzage genomen van het uitgebreid adres, doch kan zich niet vereenigen met de slotsom. In de eerste plaats omdat daarin eene kwestie uitgemaakt wordt, die door een lid van de komm. zoo even nog hoogst moeijelijk te beslissen is genoemd, nl. of en in welk geval het wenschelijk is dat de regering zich belaste met den aanleg van spoorwegen, en in welk geval het beter is dit aan partikulieren over te laten. Deze kwestie is voor zeer verschillende beschouwingen vatbaar, en de heer *Ackersdijck* weet zelf zeer goed, hoeveel in verschillende landen daarover vóór en tegen gesproken en geschreven is. Dat zeer moeijelijk te beslissen punt is hier nu op eens beslist en uitgemaakt, en men zal zeer eenvoudig, hoezeer men alle moeijelijkheden erkent, voorstellen, een bepaald besluit daaromtrent te nemen. Spr. vindt, dat men daarin te ver gaat, en te meer, omdat hij nog altijd meer geneigd zou zijn te gelooven, dat het beter is de zaak aan de bijzondere nijverheid over te laten. Hij mag zeker zijne ervaring in het spoorwegreizen niet stellen naast die van den vorigen Spr., maar hij is toch gedurende de laatste twee maanden nog in de gelegenheid geweest de spoorwegen in België te leeren kennen en heeft daar van de Staatsbanen een zeer ongunstigen indruk verkregen; daar zijn wagens en materieel slechter dan hij die in eenig land gevonden heeft, daar zijn de uren van vertrek en aankomst niet behoorlijk geregeld; daar heerscht bij de ambtenaren de meeste losheid en onverschilligheid. Dat was Spr.'s ervaring. Hij heeft die te kennen gegeven aan Belgen, en meermalen met een schouder ophalen ten antwoord gekregen: ja! dat is een gevolg van staatsondernemingen, de ambtenaren weten, dat zij aangesteld zijn door den staat en het is hun vrij onverschillig hoe de dienst loopt. Spr. herinnert zich, dat hij in andere landen gereisd heeft, b. v. ook in Engeland, waar alles op de beste wijze was ingerigt, en waar derhalve de zaak der spoorwegen, even als in Noord-Amerika, onder de bijzondere nijverheid, eene veel hoogere vlugt heeft genomen, dan alle pogingen der regeringen haar welligt ooit zouden hebben kunnen doen erlangen. Spr. voert dat niet aan om te zeggen, dat de regering er zich *moet* afhouden; hij erkent, het punt is hoogst moeijelijk, maar juist daarom vindt hij het zeer gewaagd, om thans hier voor te stellen, dat men het eene stelsel verwerpen, het andere aannemen zal. Spr. moet in de tweede plaats ook nog dit opmerken, dat men met het adres en zijn ganschen inhoud als ook met de slotsommen van het rapport zoo ver gaat, als, naar zijne gedachten, met art. 144 der Grondwet maar eenigzins bestaanbaar is. Dat art. laat aan de gemeente namelijk de vrijheid om zich wegens hare belangen en die harer ingezetenen te wenden tot de Tweede Kamer. Maar is dit geval hier dadelijk aanwezig? Was er hier sprake van eene bepaalde lijn, waarbij Utrecht voorbijgegaan zou worden, zoo begrijpt Spr. dat men die vraag bevestigend zoude moeten beantwoorden en trachten dergelijke poging te verhinderen. Maar in het adres betoogt men op gronden van algemeen belang, dat de koncessie *Sloet-Reuchlin* niet moet worden goedgekeurd. Spr. gelooft, dat dit toch eigenlijk is een ingrijpen in de algemeene politiek, of dat men niet direkt heeft durven uitspreken wat men eigenlijk bedoelt, n. l.: wij begrijpen, dat door die koncessie Arnhem meer bevoordeeld zou worden dan Utrecht, en daarom zijn wij tegen de zaak. Het belang van de plaats onzer inwoning mag wel hoog staan, maar toch niet zoo op den voorgrond treden. Spr. twijfelt toch niet, of als de vraag gesteld werd, wat meer in het belang des vaderlands ware, het tot stand komen van deze lijn of het langer gemis van alle spoorweg-verbindingen: elk als burger van den staat, niet als inwoner van die of die gemeente, zich in eerstgemelden zin zou verklaren. En ofschoon Spr. nu erkent hier thans volstrekt niet beschouwd te willen worden als bepaald verdediger der aangevraagde koncessie, hetgeen hij zoo weinig is, dat hij welligt als volksvertegenwoordiger daaraan bezwaarlijk zonder enkele wijzigingen zijne stem zou kunnen geven, zoo moet hij toch verklaren, dat in het adres het plaatselijk eigenbelang duidelijker spreekt dan het algemeen belang. Om al het aangevoerde kan hij zich niet met het adres vereenigen en vooral ook niet met de wijze van uitvoering aan dat adres te geven, waardoor men eigenlijk trachten zal een algemeen petitionnement uit te lokken tegen de voordragten der Regering die hangende zijn, en dit gelooft hij, dat verder gaat dan met het Grondwettig-regt van petitionnement aan de gemeenten toegekend, bestaanbaar is.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat de laatste Spr. de vraag eenigzins op een ander terrein brengt, door twijfel te opperen, of de raad wel in het algemeen belang mag spreken, terwijl hij berispt, dat men eigenlijk uit eigen belang spreekt; maar vraagt Spr. al sprak men uit eigen belang der gemeente, zou de raad dan minder bevoegd zijn, de regering met dat belang bekend te maken? En als men zich overtuigd houdt, dat de zaak bevorderd wordt, indien de regering zelve haar onderneemt, is het dan niet pligt dat te adviseren? — Nu heeft de heer *Boer* gezegd, dat de bevolking zich zal verheugen als de koncessie toegestaan wordt, en hij zegt te gelijk, dat hij, als hij volksvertegenwoordiger was, de koncessie zou afkeuren; moet men, vraagt Spr., dan niet onderstellen, dat de Staten-Generaal haar zullen afkeuren? en als men dat voorziet, is het dan niet goed den wensch uit te spreken, dat de regering besluite zelve de zaak ter hand te nemen, en alleen de belangen der natie, niet die van partikulieren op het oog hebbe.

De heer *Bake* merkt met betrekking tot het denkbeeld door den heer *Pabst* geopperd, dat het wenschelijk is geen spoorwegnet vast te stellen, maar het tot stand komen der spoorwegen afhankelijk te maken van koncessien die gevraagd worden, dat hij het met dien Spr. eens is, als de regering neutraal blijft, maar als zij tusschen beide komt en belooft de renten te waarborgen, dan is die toestand geheel verbroken, dan, zullen de maatschappijen spoorwegen aanleggen onverschillig waarheen. De voordragt van de regering sluit dus reeds in, dat zij de rigting zelve bepaalt. Wat betreft den aanleg voor rekening van den staat, heeft zijne ondervinding hem geleerd, dat men beter, veiliger en met meer gemak reist, daar waar staatsbanen zijn, dan waar de spoorwegen aan maatschappijen behooren, en sedert in Oostenrijk de spoorwegen in handen van maatschappijen zijn overgegaan, worden zij veel minder goed geëxploiteerd en wordt over het algemeen geklaagd, dat bezuinigingen zijn ingevoerd waar die niet te pas komen, als anderzins. Spr. heeft nog onlangs in Oostenrijk en andere deelen van Duitschland gereisd, en het is hem opgevallen, dat zoodra men overgaat op eene staatsbaan, men oneindig beter wordt behandeld. Wat

de heer *Boer* zegt omtrent den ongunstigen toestand in België, is, volgens Spr., eenigzins natuurlijk: het rijk heeft daar het eerst spoorwegen aangelegd en het rijk heeft dus nog het oude materiëel, en het oudste zal altijd het slechtste zijn; het kon toch niet elk jaar nieuw materiëel aanschaffen; de nieuwste wegen zijn altijd de besten, omdat men daarbij gebruik maakt van de laatste uitvindingen, maar dat ligt niet aan de wijze van administratie. Er moet nu, zegt Spr., eene beslissing genomen worden; hij heeft de overtuiging dat de koncessie *Sloet-Reuchlin* zal worden verworpen; zal men dan blijven wachten tot weêr een ander komt? Buitendien, zegt Spr., laat het rijk aanleggen en bezit krijgen van de zaak, het kan later zien wat er te doen is, maar als het nu reeds voor 100 jaren zijn regt aan eene maatschappij afstaat, dan is het geen meester van de toekomst.

De heer *Pabst* is het eens, dat de gegeven koncessie van bezwarenden aard is, doch meent dat er wel een middelweg is tusschen die bezwarende koncessie en den aanleg door den staat, bijv. het voorstel van den heer *de Brouwer Hogendorp*. Bovendien zal door den raad van Utrecht, gelijk de heer *Boer* zegt, een petitionnement worden opgewekt, en daarmede kan Spr zich niet vereenigen, en ofschoon hij het goed vindt, dat deze koncessie wordt verworpen, gelooft hij toch niet, dat Utrecht moet voorstellen, dat de staat de zaak op zich neme, want hij is na veel onderzoek van oordeel, dat aanleg en exploitatie door den staat de kostbaarste, moeijelijkste en langzaamste weg is.

De heer *Bake* gelooft niet dat er een derde weg bestaat, daar men vroeger heeft gedacht minder hoogere rente te bedingen, doch dat de heer *Sloet* niet in de mogelijkheid geweest is, de gelden daarop te vinden. Het gevolg dus van verwerping zal zijn, dat de zaak blijft steken, tenzij de regering haar aanvatte. Men zal, zegt Spr., geen geld krijgen onder mindere voorwaarden. Eerst na zeer lange overweging is de regering er toe overgegaan om de rente-garantie op 4½ % te brengen. Wat den heer *de Brouwer Hogendorp* betreft, deze is niet ondersteund door financiers, die ter uitvoering van de zaak 20 millioen beschikbaar hebben, en daarom heeft de regering zich moeten verzekeren dat men tegen 4½ % geld kan krijgen; tegen 4% is dat niet mogelijk, en Spr. begrijpt dus niet, welken weg de heer *Pabst* zou willen inslaan?

De heer *de Muralt* zal nog kortelijk herinneren hoe de zaak zich bij de komm. zelve heeft toegedragen. Het eerste stuk, waarvan zij bij den aanvang van het jaar, gesaisisseerd is geweest en waarvan al hare leden kennis hebben genomen, behalve den heer *Ackersdijck*, die door verschillende omstandigheden verhinderd was hare vergaderingen bij te wonen, — waarom het haar dubbel aangenaam is geweest, dat hij in hare laatste verg. heeft verklaard, met de resultaten der overwegingen van de kommissie zich te kunnen vereenigen — was een ontwerp van een spoorwegnet — eene aanvraag om koncessie van den heer *Duhamel* c. s. De kamer van koophandel alhier heeft die aanvraag zeer ondersteund; zij meende dat daardoor zou voldaan worden aan het algemeen belang en aan dat van Utrecht. Men heeft zich toen aanvankelijk bepaald bij de beschouwingen door die kamer voorgedragen. Sommige leden der komm. waren van oordeel, dat het beter ware meer aan te dringen op den aanleg van een weg van Utrecht over Amersfoort naar Zwolle, daar die voor het binnenlandsch verkeer meer wenschelijk werd geacht, dan de door de heeren *Duhamel c. s.* aangevraagde en door de kamer van koophandel, verlangde lijn van Utrecht over Amersfoort op Deventer, die voor het buitenlandsch verkeer verkieslijker was; men gaf wel toe, dat deze beter was voor het internationaal verkeer, maar meende toch, dat het nationaal verkeer op den voorgrond moest worden gesteld, en dat men hier daarom moest aandringen op de genoemde lijn naar Zwolle, omdat als de weg van Utrecht over Amersfoort op Deventer tot stand kwam, die wel veel korter zou zijn dan de andere lijn over Arnhem en Zutphen naar de Duitsche grenzen, maar daarentegen meer verwijderd voor de gemeenschap met het noorden des rijks, dan die op Zwolle. Nadat die zaak herhaaldelijk door de komm. was overwogen is eene nieuwe aanvraag van den heer *Reuchlin c. s.* in hare handen gesteld, volgens welke de bewoners der noordelijke streken, om naar Utrecht, Amsterdam of Rotterdam te komen, van Zwolle op Arnhem een grooten omweg over Raalte, Deventer en Zutphen zouden moeten maken; daarom is de komm. van oordeel geweest ook dat plan niet te moeten ondersteunen, en voorloopig heeft zij toen nog geen advies uitgebragt. Inmiddels was haar bekend geworden, dat ook andere aanvragen waren ingekomen, welke haar dan ook werden medegedeeld. Over twee daarvan was ook het gevoelen der kamer van koophandel gevraagd, en die was van oordeel, dat men hier daarvoor geen partij moest kiezen, en de komm. begreep dat ook. Daarop hebben belangrijke diskussiën in de Tweede Kamer plaats gehad naar aanleiding der troonrede van 1857, en der motie van orde van den heer *Thorbecke* op 22 Febr. jl.; maar uit dat alles heeft men alleen kunnen opmaken, dat men er gaarne iets voor zou over hebben om den aanleg van spoorwegen te ondersteunen, maar niet gezind was dat van staatswege te doen, en dat te regt. Ook de komm. heeft vroeger niet het denkbeeld gehad dat de staat zelf spoorwegen zou moeten aanleggen, maar in dit jaar is zooveel voorgevallen en zijn zoovele vroegere aanvragen mislukt, en is het aan de komm. gebleken, dat vele dier aanvragen zoo weinig solide waren, dat zij tot de overtuiging gekomen is, dat de regering in de noodzakelijkheid zou kunnen worden gebragt, zelve de spoorwegen aan te leggen. Het is altijd de wensch der komm. geweest, dat partikulieren dat zouden doen, maar sedert zij heeft kennis genomen van de voorwaarden, waarop dat door hen zou gedaan worden, en, dat het dan met eene rentegarantie van 4½ pCt., als het ware geheel zou gedaan worden voor het geld van den staat, is zij eenstemmig van oordeel geweest, dat als de staat de lasten dragen moet, het beter is, dat hij zelf de wegen aanlegt en exploiteert. — De heer *Pabst* heeft gezegd, dat hij zich kan vereenigen met het eerste punt, maar niet met het tweede; de heer *Boer* heeft zich verklaard tegen de strekking van het geheele adres: wat het eerste punt betreft gelooft Spr., dat het duidelijk is, waarom in het algemeen belang, en ook in dat van Utrecht in het bijzonder de aanvraag van de heeren *Sloet c. s.* niet moet worden toegestaan, tenzij ook de lijn over Amersfoort naar Zwolle tot stand kome; want als de koncessionarissen met eene rentegarantie, eene lijn zullen aanleggen van Arnhem naar Zwolle, is het niet denkbaar, dat partikulieren die andere lijn over Amersfoort op Zwolle zullen aanleggen, daar toch de staat, die lijn ook niet te gelijk kan ondersteunen, daar dit dan zou moeten geschieden ten nadeele der eerst gegarandeerde lijn. Omtrent het 2e punt waarin de heer *Boer* bezwaar ziet, zegt Spr., dat de raad die zaak niet op eenmaal beslist, maar er bestaat geen middelweg, en men neemt een besluit naar aanleiding van al hetgeen ter sprake gebragt is, sedert drie en meer jaren — naar aanleiding van de officiëele stukken, die in den laatsten tijd van de regering zijn uitgegaan. Niemand heeft vroeger gedacht, dat op zulke bezwarende voorwaarden als thans door de regering worden voorgesteld, eene hoofdlijn hier tot stand zou komen. Men beroept zich, zegt Spr., op andere landen: ook hij heeft gereisd op spoorwegen van staatswege en niet van staatswege aangelegd, zij zijn er beter en slechter; maar als men de voorwaarden voor de koncessiën van al die wegen, ook van die welke hier te lande zullen worden aangelegd, nagaat, zal men daaruit zien, dat allen na zekeren tijd het eigendom van den staat zullen worden. Men heeft gezien, dat onlangs in Zwitserland eene agitatie is in het leven geroepen, — eene algemeene agitatie, om de regering te dwingen de spoorwegen van de partikuliere ondernemingen over te nemen; ook daar te lande was men in het begin overtuigd dat de staat zich buiten het aanleggen en exploiteren van spoorwegen moest houden, en het spoorwegnet in Zwitserland is nog niet eens geëxploiteerd, en reeds nu zijn de bevolkingen er overtuigd, dat zij staatseigendom moeten worden. — Wat betreft de konkurrentie die men bij de exploitatie van spoorwegen zal hebben, die mag men hier te lande niet verwachten; zij zullen dus zijn en blijven een monopolie, en dan gelooft Spr. toch dat ieder lid der verg. overtuigd zal zijn, dat als het komt ten koste van de schatkist, het dan beter is dat de staat het zelf uitoefene, waardoor men gevrijwaard is voor de willekeur van maatschappijen. Men heeft in den afgeloopen winter, toen de gemeenschap te water gestremd was, bij den Rijnspoorweg het voorbeeld van die willekeur gezien, en nu vraagt Spr. of het niet wenschelijk ware, dat althans op die oogenblikken dat monopolie ware in handen der regering. Er is echter nog een punt waarom Spr. dat te minder bezwaarlijk acht. Men heeft hier te lande niet alleen kundige en bekwame, maar ook eerlijke ambtenaren, en dus niet te vreezen voor de misbruiken, die in sommige landen hebben plaats gehad. Men heeft gezegd, dat men zoo goed niet zal bediend worden, maar waarom is dat dan ook niet aangevoerd tegen de brievenposterij? dat is ook een monopolie; en men moge van tijd tot tijd over het brievenvervoer reden tot klagten hebben, maar als de Staat het niet had gehad, zou het dan denkbaar zijn, dat men binnen weinige uren door het gansche land in alle rigtingen zijne brieven bezorgd zag? Eene andere inrigting als monopolie is de telegrafie; daarvoor bestaat evenmin konkurentie; aanvankelijk dacht men ook niet dat het goede vruchten zou opleveren, maar de ondervinding heeft juist geleerd, dat het heerlijk werkt, zoo zelfs, dat men bij de uitbreiding daaraan te geven, geschikte personen te kort komt om de bureaux naar eisch te kunnen bedienen. — Nog een bezwaar van enkele leden is, dat het regt der gemeente-besturen om hunne belangen bij de Staten-Generaal voor te dragen, niet zoo ver zou gaan, als door de komm. was voorgesteld; maar Spr. vraagt, wat in het adres anders wordt behandeld, dan het belang van Utrecht, in verband met dat van het algemeen? hij gelooft dat het eene beleefdheid zal zijn van wege den raad, als B. en W. uitgenoodigd worden om aan sommige van die kollegien waarvan deze Raad reeds sedert lang de stukken ontvangen heeft, terug te zenden de stukken waaruit zij kunnen zien, wat hij er van denkt; men tracht daardoor geen petitionnement op te wekken, — ja — voor zoo ver zij dat getracht hebben, die den raad hunne adressen hebben toegezonden, men gebruikt de middelen die zij gebruikt hebben, maar meer niet. Als het belang dier plaatsen het mêebrengt, vertrouwt Spr. dat, als zij de zienswijze van dezen raad deelen, zij ook adressen in den zelfden geest gesteld, zullen indienen.

De *Voorz.* zegt dat bij hem niet weegt, dat het doen van dergelijk verzoek zou kunnen schijnen te zijn eene daad van oppositie, en het hem voorkomt dat als onafhankelijke mannen, zoo als reeds gezegd is, op bezadigden toon zeker gevoelen uiten, men gelukkig in een land leeft waar dat zonder vrees geduld wordt. Ook is voor Spr. geen bezwaar, de vrees dat men een petitionnement zou kunnen schijnen uit te lokken tegen eene of andere onderneming; hij gelooft dat de zaak der spoorwegen vooral zoo publiek mogelijk moet worden behandeld, en waarom, vraagt hij, zou een bestuur zich niet mogen rigten tot de regering, en tevens aan andere besturen, die wellicht hetzelfde belang hebben, uit beleefdheid mededeelen wat het gedaan heeft? — De algemeene strekking van het stuk is door Spr. opgenomen in dien zin, dat de raad niet *in abstracto* beslist en uitmaakt dat de staat bij voorkeur moet op zich nemen het maken van spoorwegen, maar men alleen zegt, dat als men geen behoorlijke koncessie krijgen kan, de raad dan in overweging zou durven geven, dat de uitgave en daarstelling zelf voor en door den staat gedaan wierd. Spr. gelooft dat men daarvan in andere landen zeer goede resultaten gezien heeft. Als men nu zoodoende op eene spoediger wijze en misschien met minder kosten spoorwegen hier te lande zou kunnen daarstellen, gelooft Spr. dat het te kennen geven van het verlangen daartoe niet ligt buiten de bevoegdheid van den raad, vooral in de opgegeven rigting die ook geheel strookt met de bijzondere belangen van Utrecht.

De diskussien over de algemeene strekking van het adres alsnu gesloten zijnde, wordt overgegaan tot de behandeling der konklusie.

De heer *Boer* heeft zich niet anders voorgesteld, dan dat het adres in zijn geheel zou moeten worden behandeld en aangenomen of verworpen. Spr. begrijpt niet hoe het mogelijk zou zijn amendementen daarop voor te stellen; wilde men dat doen, dan zou men den zamenhang en zin van het stuk verbreken, en den ganschen gang der gedachten in verwarring brengen. Spr. moet zeggen dat zijn grootste bezwaar tegen het adres zoude zijn opgeheven indien, gelijk is aangevoerd, het punt betreffende den aanleg van staatswege onbeslist werd gelaten, maar op pag. 11 leest hij: »In verband met de vooruitzigten door de regering voor de ondersteuning van aanleg van spoorweglijnen, bij de meer besproken memorie van toelichting gegeven, waardoor naar onze beschouwing niet veel beter in de eischen van het publiek belang zal worden voorzien, en waarvoor toch niet minder aanzienlijke offers van 's rijks schatkist worden gevorderd, meenen wij dat de aanleg van een algemeen spoorwegnet, niet langer van de toevallige of bijzondere inzigten of voordeelen van plannenmakers, ondernemers of spekulanten afhankelijk moet blijven, maar dat, bij de gebleken onmagt van partikuliere ondernemingen om daarin voor eigen kosten te voorzien, de Staat zelf den aanleg en de exploitatie daarvan moet ondernemen." Die uitspraak nu, welke meent Spr. wordt toegelicht in de volgende pagina's, meent Spr. dat toch wel duidelijk het oordeel der komm. te kennen geeft, dat de Staat die vraag bevestigend moet antwoorden en handen aan het werk slaan moet; het voorstel aannemende, spreekt de raad hetzelfde gevoelen uit. Zegt nu de komm. dat het te sterk is uitgesproken en wijzigt zij het, dan kan Spr. zich welligt nog met hare konklusie vereenigen.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat de geheele redenering in het rapport is, dat de komm. zegt: omdat het blijkt dat partikulieren het niet anders willen doen dan voor rekening van den Staat, daarom adviseren wij, dat de Staat het zelf doe. Dit, zegt Spr., is dus geheel gegrond op eene onderstelling, en er wordt niets beslist, voor het geval dat nog altijd denkbaar is, nl., dat nog eene maatschappij gevonden wordt die eene aannemelijke koncessie voorstelt. Is de onderstelling dat er zich geene opdoet, waarheid, dan ziet Spr. niet in hoe men anders kan adviseren.

De *Voorz.* zegt dat de zinsnede waarop de heer *Boer* doelt, ook zijne aandacht heeft getrokken. Men redeneert in de veronderstelling, en zegt, sla handen aan het werk als gij geen behoorlijke koncessie kunt krijgen; maar nu wordt gezegd: »dat bij den gebleken onmagt van partikuliere ondernemingen, om daarin voor eigen kosten te voorzien, de Staat zelf den aanleg *en de exploitatie* daarvan moet ondernemen", Spr. zou denken dat dit laatste eene zaak was die zou kunnen worden afgescheiden, en men op het oogenblik nog niet behoeft te beslissen dat de Staat ook zal exploiteren, en Spr. zou daarom in overweging geven, of men niet zou kunnen zeggen »en zoo noodig te exploiteren"

De heer *de Muralt* zou denken dat het denkbeeld er moeijelijk kan worden uitgelaten, daar de komm. op de laatste bladzijden betoogd heeft, dat de Staat ook moet exploiteren.

(*Vervolg morgen*).

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.